

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ПО ОБЩА И НЕОРГАНИЧНА ХИМИЯ

тел. 02 8724801

факс: 02 8705024

ел. поща: info@svr.igic.bas.bg

<http://www.igic.bas.bg/>

Проф. д-р Радостина Стоянова

**ПРАВИЛА ЗА ДОСТЪП НА ВЪНШНИ ПОТРЕБИТЕЛИ ДО НАУЧНАТА
ИНФРАСТРУКТУРА
НА ИНСТИТУТА ПО ОБЩА И НЕОРГАНИЧНА ХИМИЯ - БАН**

Чл. 1. (1) Научната инфраструктура на Института по обща и неорганична химия - БАН (ИОНХ-БАН) попада в обхвата на дефиницията за „научноизследователска инфраструктура“ (по т. 16, буква жж) от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, съгласно която „научноизследователска инфраструктура“ означава съоръжения, ресурси и свързани с тях услуги, използвани от научната общност за провеждане на научни изследвания в съответните области, и обхваща научно оборудване или набори от инструменти, ресурси, основани на знанието, като колекции, архиви или структурирана научна информация, помощни инфраструктури, базирани на информационни и телекомуникационни технологии, като мрежи, компютърна техника, софтуер и средства за комуникация, както и всички останали средства с уникален характер, позволяващ провеждането на научни изследвания.

(2) Научната инфраструктура на ИОНХ се изгражда от проектно финансиране с публични средства и представлява обединение от отделни инфраструктурни единици (ИЕ), които може да се ползват самостоятелно за извършването на определена дейност със стопански или нестопански характер.

Глава 1. Принципи

Чл. 2. (1) Настоящите Правила за достъп на потребители до научната инфраструктура ИОНХ (наричани по-долу *Правилата*) са съобразени с националното законодателство,

Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (2014/С 414/01) (наричана по-долу *Рамката*), принципите в Европейската харта за достъп до изследователски инфраструктури (European Charter for Access to Research Infrastructures) от 2016 (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/78e87306-48bc-11e6-9c64-01aa75ed71a1/>), както и с Правилата на БАН за прилагане на Закона за държавните помощи, Правилника за неговото прилагане и Рамката на Общността за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации в Българска академия на науките и нейните самостоятелни научни звена.

(2) Инфраструктура на ИОНХ се използва почти изключително за извършването на нестопанска дейност, като стопанската дейност е с чисто допълващ характер и трябва да отговарят едновременно на следните условия:

- а) да са пряко свързани и необходими за функционирането на ИОНХ или да са неразривно свързани с основното нестопанско използване, и са с ограничен обхват;
- б) да употребяват точно същите ресурси (като материали, оборудване, труд и постоянен капитал) като нестопанските дейности;
- в) капацитетът, отпускан всяка година за тези дейности, да не надвишава 20 % от съответния общ годишен капацитет на ИОНХ.

Чл. 3. Настоящите Правила дават общата рамка на политиката на ИОНХ за достъп до съоръженията и оборудването. Специализираните лаборатории на ИОНХ могат да налагат допълнителни условия за достъп на потребители до оборудването в тях съобразно спецификата му.

Чл. 4. (1) ИОНХ предлага достъп до ресурсите на научната инфраструктура на потребители - от академичните среди, бизнеса и публичните институции (наричани по-долу Потребител). Частни физически лица не се допускат до ползване на научната инфраструктура.

(2) Инсталираните и въведени в експлоатация съоръжения, ресурси и свързаните с тях услуги, се използват от научната общност за провеждане на научни изследвания.

Чл. 5. ИОНХ прилага разнообразни модели на такси за достъп до научната си инфраструктура, съобразени със спецификата ѝ, за да могат да се покрият разходите, консумативите и амортизация на оборудването, както и за да се постигне финансова устойчивост на научната инфраструктура.

Чл. 6. При предоставяне на права на достъп ИОНХ спазва политиката за равни възможности и отсъствие на дискриминация по каквито и да е признаци.

Чл. 7. Правилата не позволяват преференциален достъп на предприятия – свързани лица, на който и да е от служителите на ИОНХ или потребителите (ако има такива свързани лица).

Чл. 8. Потребителят на научната инфраструктура се придържа към стандартните кодекси на етично поведение в научните изследвания.

Чл. 9. ИОНХ подкрепя, когато е възможно, политиката на свободен достъп до публикации и данните, особено на тези, които целят публичност.

Глава 2. Достъп до съоръженията на ИОНХ

Чл. 10. ИОНХ предлага на Потребители достъп до своите съоръжения за следните цели: извършване на научно изследване, сервизни и експертни анализи, услуги и обучение.

Под съоръжения се разбира, но без ограничаване: оборудване, информация и други материали, в сътрудничество с учените на ИОНХ.

Чл. 11. (1) ИОНХ предоставя следните основни форми на ползване на научната инфраструктура от външни Потребители:

- съвместни проекти и изследвания на външните потребители с ИОНХ;
- реализиране на конкретни анализи и дейности като сервизни услуги за научно-изследователски организации и фирми, за изпълнение на техни проекти, в които ИОНХ не участват;
- обучителни и демонстрационни дейности включващи участници от външни научни организации с цел специализирано обучение за ползване на научна апаратура, оборудване и съоръжения, както и нови експериментални техники;
- експертна дейност за държавни институции.

(2). Научни предложения от академични и образователни организации, се подават до ръководителите/отговорниците на ИЕ, които самостоятелно решават дали да дадат достъп, отчитайки научната значимост, техническата осъществимост и налични ресурси. В работата си ръководителите/отговорниците на ИЕ прилагат принципите на прозрачност, справедливост и безпристрастност.

(3). В случай, че искането за достъп по ал. 2, или части от него, се финансира изцяло или частично от фирма или институция, Потребителят се задължава да информира ИОНХ за това и за тази част от споразумението си със съответната фирма или институция, които имат отношение към искането. ИОНХ и Потребителят заедно приемат решение за всеки

индивидуален случай дали се изисква допълнително споразумение отвъд настоящите Правила.

(4). Предложения за научна или технологична разработка от бизнес оператор в ефективно сътрудничеството с ИОНХ, се подават до ръководителите/отговорниците на ИЕ, които самостоятелно решават дали да дадат достъп, отчитайки научната значимост, техническата осъществимост и налични ресурси. В работата си ръководителите/отговорниците на ИЕ прилагат принципите на прозрачност, справедливост и безпристрастност.

(5) Заявки за научна услуга, аналитична услуга, технологична експертиза, се подават до ръководителите на лабораториите, които оценяват техническата осъществимост и налични ресурси за съответната заявка, вземат решение за нейното осъществяване.

(6) Заявки за използване/наемане на оборудването или част от него без участие/сътрудничество на служител на ИОНХ, се подават до ръководителите/отговорниците на ИЕ и Директора на ИОНХ, които оценяват техническата осъществимост и налични ресурси за съответната заявка и вземат решение за нейното осъществяване.

(7) Заявки с обем и сложност, надвишаващи услугите и оборудването на една лаборатория, ръководителят на структурната единица насочва заявката до Директора на ИОНХ.

Чл. 12. Потребителят гарантира, че всички предложения за изследователски дейности и заявки за услуги/експертиза се извършват изключително за мирни цели и в съответствие с общоприетите правила за добра научна практика.

Чл. 13. ИОНХ широко оповестява на своята интернет-страница предлагания достъп до инфраструктурата и настоящите Правила за достъп до нея.

Глава 3. Лице за контакт

Чл. 14. След приемане на предложението за достъп по чл. 11 се определя *Лице за контакт* (учен от персонала на лабораторията). За ефективното и успешно използване на лабораторните ресурси, Потребителят се приканва да обсъди подготовката на своето научно изследване с *Лице за контакт* при насроченото научно изследване.

Чл. 15. *Лицето за контакт:*

- предоставя помощ за техническото планиране на научното изследване;
- гарантира, че оборудването е правилно подготвено за извършване на научното изследване;

- осигурява подходящ инструктаж и насоки, за да може Потребителят ефективно и безопасно да работи с оборудването;
- съдейства на Потребителя по въпросите относно работната среда и подпомага Потребителя в оперирането с оборудването.

-

Глава 4. Създаване на график

Чл. 16. (1) ИОНХ информира Потребителя своевременно за оценката на предложението му и предоставеното му време за достъп. Графикът за достъп до съоръжението ще бъде изпратен на Потребителя по електронната поща.

(2) ИОНХ запазва пълното право относно насрочването и разпределянето на графика и достъпа до научните съоръжения.

(3) Потребителят се задължава да уведоми ИОНХ възможно най-скоро, ако по някаква причина не може да осъществи научното си изследване в съответното време.

Глава 5. Задължение за поверителност

Чл. 17. Във връзка с достъпа до научната инфраструктура, може да е подходящо и необходимо за Страните да получат достъп до определена техническа и научна информация и материали от другата Страна, наричана по-нататък Информация. Страните разглеждат като поверителна всяка и цялата Информация, която вече е била или ще бъде предоставена на тях или която те придобиват в рамките на провежданите научни изследвания в ИОНХ.

Чл. 18. Страните се задължават да поддържат поверителността и сигурността на Информацията, принадлежаща на другата Страна. Всяка Страна продължава да притежава всички права върху интелектуална собственост, свързана с нейната собствена технология през цялото време на употреба на предоставените съоръжения. Страните се задължават да не разкриват тази информация на трети страни при никакви обстоятелства, освен ако не е предварително подписано допълнително писмено споразумение между Страните.

Чл. 19. Задължението за поверителност, описано по-горе, не се отнася за информация, която:

- може да се докаже, че е била в публичното пространство или е публично известна и лесно достъпна, или

- може да се докаже, че е била във владение на, или че е била лесно достъпна до другата Страна или нейните дъщерни организации, които получават информацията от друг източник преди оповестяването ѝ, или
- става част от публичното пространство или е станала публично известна чрез публикуване или по друг начин, а не поради някакво неразрешено действие от другата Страна, или
- се изисква да бъде оповестена по закон или държавно разпореждане, при условие, че другата Страна е предоставила предизвестие в разумен срок за такова изисквано оповестяване.

Глава 6. Собственост и материали

Чл. 20. След консултация с *Лицето за контакт*, на Потребителя може да бъде разрешено да предостави инструменти, екипировка, апаратура за изпитване или материали, необходими за провеждането на неговото научно изследване в съоръжението. Такива предмети остават собственост на Потребителя и използването им трябва да отговаря на правилата за безопасност на ИОНХ. Освен ако Страните не се споразумеят за друго, всичкото това имущество – предоставено от Потребителя или допълнителната апаратура и оборудване нужно за извършване на научното изследване и предоставено от Потребителя – трябва да бъде изнесено от Потребителя в срок от седем дни след приключване на научното изследване от помещенията на ИОНХ или да бъде изхвърлено от Потребителя за негова сметка, освен ако не е уговорено друго. Проби и консумативи, донесени или изпратени в ИОНХ, трябва да се приберат от Потребителя или да се изхвърлят в съответствие с правилата за безопасност.

Чл. 21. Потребителят трябва да предостави на ИОНХ цялата информация относно материалите, които са му необходими за провеждането на изследването. По-специално, Потребителят трябва да подготви и декларира списък с всички химикали, лазери, радиоактивни вещества, биологични образци, апарати, консумативи и др. най-малко седем дни преди пристигането си в ИОНХ. Тези химикали, радиоактивни вещества, биологични образци, апарати и др., внесени в ИОНХ, трябва да са идентични с тези, посочени в предоставения списък. Всички промени трябва да бъдат одобрени от ИОНХ преди провеждането на научното изследване.

Чл. 22. При завършване на изследванията, Потребителят трябва да възстанови всички използвани съоръжения и обекти в състоянието, в което са били в момента на пристигане и/или преди започване на изследването.

Чл. 23. ИОНХ не носи отговорност за имуществото на Потребителя в ИОНХ, освен в случаите на загуба или щети, причинени с умисъл или заради загуба, или небрежност от страна на ИОНХ или негови служители.

Глава 7. Интелектуална собственост

Чл. 24. Във всяка Страна е и остава всяко ноу-хау и интелектуална собственост, получени/създадени от нея преди провеждането на научното изследване, договорено на базата на настоящите Правила.

Чл. 25. Правата върху всеки и всички, работни резултати (включително, но не само, ноу-хау, доклади, предложение, идеи, проекти, дизайни, образци, модели и т.н.), постигнати от Потребителя в рамките на научното изследване, проведено в ИОНХ, договорени по тези Правила, се притежават от Потребителя, който предоставя на ИОНХ неизключително и непрехвърлимо право на безвъзмездно ползване за собствени проучвания, включително и при осъществяване на стопанска дейност.

Чл. 26. Ако в резултат на съвместна дейност, осъществявана от Потребител и ИОНХ, възникне обект на интелектуална собственост, правата върху обекта ще се разпределят чрез писмен договор между страните за всеки отделен случай. Когато обектът на интелектуална собственост е съпритежание на Потребител и ИОНХ и между тях не е уговорено друго, обектът може да се използва от всеки съпритежател в пълен обем, а всички останали права се упражняват със съгласието на всички съпритежатели.

Глава 8. Публикуване

Чл. 27. В съответствие с принципа за осигуряване на свободен достъп до информацията, Потребителят трябва да се стреми да публикува резултатите от научното си изследване според тези Правила в научни списания с рецензирани публикации.

Чл. 28. Потребители и учени от ИОНХ, които желаят да си сътрудничат по теми, свързани с научното изследване, трябва да сключат съответни споразумения, включително за съавторство в публикации с ИОНХ, преди началото на научното изследване.

Чл. 29. В случай на публикуване Потребителят трябва да отбележи подкрепата на инфраструктурата или всяка друга помощ във всички публикувани материали (включително конференции и съобщения за пресата), произтичащи от работата, извършена изцяло или частично в ИОНХ, със следното примерно съобщение: "Изследванията/Част от изследванията са извършени с помощта на научноизследователската инфраструктура на Института по обща и неорганична химия-

БАН. Изказваме благодарност на *(имена на служителите на ИОНХ в случай, че те не са съавтори)* за помощта при използване на *(съответното оборудване/съоръжение)*." Технически аспекти, свързани с научното съоръжение, трябва да бъдат уточнени с персонала на ИОНХ преди публикацията

Чл. 30. Потребителят се задължава да уведоми ИОНХ за заглавието, авторите на всяка научна публикация, изготвена в резултат от използването на съоръженията на ИОНХ.

Глава 9. Взаимоотношения с персонала

Чл. 31. В случай на заявка по чл. 11 т. 6 персоналят на Потребителя, който ще използва оборудването/съоръжението, си остава персонал на Потребителя през цялото време на провеждане на научното изследване и не може да се счита за персонал на ИОНХ по какъвто и да е повод.

Чл. 32. Потребителят е длъжен да спазва правилата за безопасно ползване на съоръженията и носи цялата отговорност за своя персонал, докато се извърша изследователска дейност според Правилата. ИОНХ не носи отговорност в случай, че Потребителят не е спазил или нарушил инструкциите за безопасна работа.

Глава 10. Общи изисквания

Чл. 33. Достъпът до научните съоръжения се разрешава в съответствие с тези Правила. Съответните системи за достъп в ИОНХ изискват събирането и обработката на лични данни за разпознаване. Като предварително условие за използване на научните съоръжения на ИОНХ, служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, се изисква да попълнят всички документи за достъп и да изпълнят всички изисквания на ИОНХ. ИОНХ гарантира, че няма да събира или обработва личните данни на Потребителя за други цели.

Чл. 34. Служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, задължително трябва да преминат необходимия курсове по безопасност и да бъдат запознати с всички необходими инструкции преди да започнат работа по научното изследване.

Чл. 35. Служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, са под административно-техническия надзор и контрол на ИОНХ и отговарят на всички правила на ИОНХ по отношение на достъпа и използването на научните съоръжения, свързани с безопасността, експлоатацията и здравето, физическите процедури, опазването на околната среда, достъпа до информация, киберсигурността, и специфичните изисквания на научните съоръжения. ИОНХ си запазва правото да прекрати достъпа до научните съоръжения, ако Потребителят или лицата, действащи от

негово име, не използват съоръженията по безопасен начин или не отговарят на посочените изисквания, или други инструкции на ИОНХ.

Чл. 36. Потребителят се задължава да изпълнява стриктно инструкциите на ИОНХ в случай на бедствие и авария. Това включва и факта, че Потребителят няма право да вика аварийните служби, а трябва да се свърже с техническата служба за аварии на ИОНХ, която да координира необходимите стъпки.

Глава 11. Цена на научното изследване/услугата

Чл. 37. (1) Когато научноизследователската инфраструктура се използва за извършаване на научни изследвания по договор с предприятие или за предоставяне на научноизследователски услуги на предприятие, ИОНХ получава възнаграждение за своите услуги при спазване изискванията на т.26 от Рамката:

(2) ИОНХ предоставя своята научноизследователска услуга или услуга по силата на договор по пазарни цени;

(3) когато не съществува пазарна цел, ИОНХ предоставя своята научноизследователска услуга или услуга по силата на договор на цена, която:

- отразява пълния размер на разходите за услугата и включва марж, който е определен, като се вземат под внимание маржовете, които предприятията, действащи в сектора на съответната услуга, обикновено прилагат за въпросната услуга, или

- е резултат от преговори на принципа на сделката между несвързани лица, в които ИОНХ в своята роля на доставчик на услуги преговаря с цел да получи възможно най-голяма икономическа полза в момента на сключване на договора, и покрива най-малко пределните разходи.

Глава 12. Гаранции и отговорности

Чл. 38. ИОНХ не дава гаранция

- по отношение на изследванията или интелектуалната собственост, генерираната информация или продукт, разработени в рамките на Правилата;

- за собствеността, продаваемостта или пригодността за определена цел на изследването или получения продукт;

- че услугите, материалите, продуктите, процесите, информацията или данните, които са постигнати под тези правила ще постигнат желаните резултати или са безопасни за всякакви цели, включително по предназначение;

- че някое от горните няма да се намесва с правата на частна собственост на трети лица.

Чл. 39. С изключение на случаите на груба небрежност или умишлено нарушение, ИОНХ не носи отговорност за загуби или щети във връзка с научното изследване. ИОНХ не носи отговорност за преки или косвени загуби или щети на Потребителя, дължащи се на използването на научните съоръжения, изследвания или произтичащи от тях продукти, интелектуална собственост или създадена информация.

Чл. 40. Потребителят е длъжен да уведоми ИОНХ за каквито и да било повреди на оборудването, причинени от неговите служители или лица, действащи от негово име.

Чл. 41. Искове за вреди срещу ИОНХ не се допускат и разглеждат, ако необходимо техническо обслужване, спешна работа или оперативна неизправност на съоръжението води до забавяне на научното изследване, частична или пълна загуба на предоставено време за достъп до научните съоръжения на засегнатите Потребители.

Глава 13. Форсмажорни обстоятелства

Чл. 42. Никоя от страните не носи отговорност за забавяне на изпълнението или неизпълнението на задълженията си по тези Правила, ако такова забавяне или неизпълнение се дължи на природни бедствия или всяко друго събитие извън контрола на страните, включително, но без ограничения, пожар, експлозия, природни бедствия, болест, война, бунт, граждански вълнения, протести, действията на правителството, прекъсването на електрозахранването или водоподаването, при условие, че страната, която не е в състояние да работи, възстанови дейността си възможно най-скоро след края на събитието, предизвикало забавяне или неизпълнение.

Глава 14. Несъгласия

Чл. 43. В случай на несъгласие, двете страни трябва да се стремят да разрешат различията си по взаимно съгласие. В случай на трайно несъгласие, спорът се разрешава съгласно националното законодателство.

Глава 15. Заключение разпоредби

Чл. 44. Допълнения към тези Правила могат да бъдат договорени в писмена форма и да се подпишат от ИОНХ и Потребителя.

Чл. 45. Допълнения и изменения на тези Правила могат да бъдат правени от НС на ИОНХ по всяко време и по предложение на Ръководството на ИОНХ, членовете на НС и ръководителите / отговорниците на определените ИЕ.

Чл. 46. В случай, че една или повече от разпоредбите, съдържащи се в тези Правила станат напълно или частично невалидни, незаконни или неприложими под някой приложим закон, валидността, законността и приложимостта на останалите разпоредби в тези Правила не се засяга и остават валидни.

Чл. 47. Настоящите Правила се основават и са изградени в съответствие със законите на Република България.

Настоящите правила се приети от Общото събрание на ИОНХ-БАН, проведено на 18.04.2024 г.